

Irena Stefoska

R. Brubaker, "Rethinking nationhood: nation as institutionalized form, practical category, contingent event" in: *Nationalism reframed*, (Cambridge 1996) 13-22.

Vo statijata R. Brubaker go problematizira sfaćaweto za naciite kako substancijalni kolektiviteti, koe što, smeta avtorot, im e svojstveno ne samo na "primordijalistite", tuku i na "modernistite" i "konstruktivistite", potoa na site onie koišto nacijata ja definiraat spored "objektivnite" kriteriumi (jazik, vera i dr.) no, i na onie koišto ja definiraat spored subjektivni faktori: spodeleni mitovi, memorii i sopstveno poimawe-razbirawe.

Celta na avtorot ne e da ja problematizira realnosta na sostojbata na "nacionalno edinstvo" (nationhood) tuku obidot da ja rekonceptualizira takvata realnost. Ottuka toj pretpolaga akcentot da se stavi vrz "sostojbata na nacionalno edinstvo" (nationhood) razbrana kako konceptualna varijabila; nacijata da se tretira kako institucionalizirana forma, a ne kako substanca; ne kako kolektivitet tuku kako praktična – dejstvuvaćka i dinamićka kategorija i ona što (mene mi e osobeno interesno i prifatljivo): ne kako entitet tuku kako fenomen koj ednostavno se slućil i slućuva!

Vo taa smisla, istaknuva R. Brubaker reifikacijata e socijalen proces, centralen za fenomenot na nacionalizmot, pokonkretno proces preku koj politićkata fikcija na nacijata stanuva realizirana vo praktikata. Se soglasuvam so negovata kritika na veće voobićaenite mislewa i interpretaciite spored koi, naciite i nacionalizmite, kako vo poranešniot Sovetski Sojuz taka i vo SFRJ, bile staveni pod "kilim", zamrznati i sl. i vsušnost poradi represivnite politiki na komunistićkite sistemi kon ovie problemi, tie naednaš, posle slomot na Komunizmot, `estoko izlegle na površina i "procvetale"!

Tokmu sprotivnoto. I vo politikata na sovetškiot re`im (no i vo jugoslovenskiot spored moe mislewe) teritorijalnata "sostojba na nacionalno edinstvo" (nationhood) i etnićkata nacionalnost bile institucionalni socijalni i kulturni formi, koi vo periodot posle raspadaćweto na ovie federacii, (i potragata po "novite" identiteti) tie vsušnost bile spremni za politizirawe. Odnosno podgotveni da se politiziraat od strana na elitite vo novite dr`avi.

Avtorot isto taka se sprotistavuva na mislewata na onie teoretičari koi za nationhood i nationness razmisluaat kako za fenomeni koišto se razvivaat, a ne kako za pojavi koi ednostavno se slučuvaa. Toj uka`uva na nedostatokot od teoriski analizi koi nacijata bi ja analizirale niz edna tkn. perspektiva na slučuvawe, na fenomen koj ednostavno se slučil, a ne razvival postepeno.

Posle slomot na SSSR i osobeno krvaviot raspad na Jugoslavija, teoriskite razmisluvawa se neophodni za da se promisluaat procesite od koišto bea/se zafateni novite dr`avi, odnosno, so procesot na (tuka avtorot se poslu`il so izrazot na S. Drakulić) “obzemenost od nacijata i sostojbata na nacionalno edinstvo” vrz koj, poka`uva hrvatskiot primer ne vlijaele samo nadvorešnite faktori – pritisokot od Srbija i od JNA. Nesomneno deka, osobeno, jugoslovenskiot u`as ja inicira nu`nosta i itnosta od proučuvawe na procesite vo koi se slučuva celosna “nacionalizacija” na javniot i privatniot prostor. No, prašaweto što go postavuvam na krajot od ovoj tekst e dali samo vo voeni uslovi ili pak vo uslovi na golemi socio-politički potresi i transformaciji na opšttestvata identitite “nu`no” se reduciraat na edna dimenzija – Nacijata?